

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 12. Zettortdeenâ 20tâ Merz 1841.

Kriminalteefas notiffums Wid. (semme. *)

Stary Rudlinnu un Rammelmuischas rohbeschas Wendenes aprinki irr Rudlinnu meschajunkera muischa, ko arri sanz Jaunwellmer. Tat paschâ muischâ dschwwoja par meschajunkeru kahds frohderis ar pawahrdu Murr.

Murris jaw bija obtrâ laulibâ, un tam bija no abbahm laulibahm behrni, no obtras laulibas dschwwoja weena meitina Lehne wahrda. — Murrim arri ne bija labba flawa; winsch ar farwu seewu Anni, kas gan bija kohpiga un labba strahndeeze, taf ar weenu eenaidâ un kihweschana dschwwoja; ja seewa ne buhtu ar farwu rohku darbu ruhpiigi un tschalli pelnijuse, tad gan Murrim ar meschajunkera lohni kâ arri ar frohdera ammatu, ir ar farwu lohpu ahrsteschanu, bads buhtu bijis jazeesch zaur farwu flinkumu un nederrigu dschwoschanu. Zaur tahdu flinktu dschwoschanu gaddijahs ka tam 1829tâ gaddâ no farwas weetas bij jaatkahpjahs un pee kaiminu meschakunga Usenjâjer Rammelmuischas Uppitê us aplahgeri ir daschu reis par algadsi eedamam bij jadschwwo; scheid Mu ris ar teem fawejeem peemitte lihds Webruar mehnesim 1830.

Tanni laikâ kamehr winsch Uppitê dschwwoja, ispaudehs jo ilgati jo wairak par wissu aprinki tahda nejauka walloda: ka Murris 1828tâ gaddâ wehl Jaunwellmermuischâ dschwwodams, weenu prezzeneeku schihdu effohts nokawis un wissu mantu atnehmis un to farwai seewai Annei glabbaschana eedewis.

Par laiku schi fleppena walloda allaschin isplettahs wairak, kamehr patâ Rammelmui-

schas walbineeks to dabbuta sinnaht, Un pee tam wehl Murra masa meitina Lehne, kahdam ganna sehnam Zahnim un kahdai wezzai seewai Maschaj, us gannibahm kohpâ eedameem skaidri un gaischi bij isteifuse: ka winnas tehws Jaunwellmermuischâ dschwwodams, weenu prezzeneeku schihdu effohts nokawis un wissu prezzi tam atnehmis un mahtes glabbaschana eedewis.

Lehnes stahstischana sakritte itt riftigi ar ganu sehna redscheschanu kohpâ, jo Zahnis kahdu rihtu bij redsejis Murri bedri rohtam un peegahjis flahht un praffijis: pehz kam to rohzeet? tas atbildeschana dabbutis dsirdeht, ka sprachguschu sirgu tê eelikschoht; bet neweens ne bij redsejis ka Murrim buhtu sirgs bijis, neds arri ne dsirdejis neds redsejis winnam sirgu nosprahgstam.

Rammelmuischas waldischana schahdu fleppenu wallodu dsirdebama palikke usmanniga un ruhpiiga leetu bes kaweschanas pahrmekleht un isdabbuht. Ismekleja Murra seewas Annes lahdi jeb schkirstu zaur zaurim, un leels briknumms wisseem mekletajeem uslezze, ka eekschâ dasch daschadas bohts-prezzes kâ: laffatus, balatus finalkus audeklus (kembri) u. t. j. p. atradde, zaur tam nu sinnam, wissi sahke tizzeht, ka Murrim ko wissi kâ nabbagu wihru pasinne, tahdas leetas gruhti ar taisnibu buhtu sagahdajamas bijuschas. Schahdu leetu atraschana fleppawibas wallodu kâ stiprinaht apstiprinaja un ne kritte scheid flussu zeest, talabb augstakahm teefahm to bildeja, lai schihds jo zeest to leetu ismekle. Tâ nu Murri lihds ar farwu seewu Anni us pilsteefu nowedde, kur abbus to peeminnetu dohmu labbad zeetumâ eenette, un iskluschinaja atkal no jauna wissus tohs kam ween Lehne no farwa tehwa kaufko bij teifuse. Pehz augstas teefas-likkumeem schihds

*) Siehe Innland vom Jahre 1836. No. 2, Ebst- und Kurländische Wochenschrift. Nr. 11.

leetas ismekleschana ne peeskritte wairs pilsteefai, bet wirspilskunguteefai, fo arri kriminalteefu fauz, us kurren tad scho leetu aisraidija. Nu schi augsta teefa itt ruhpiigi scho leetu gribbeja pahrraudsicht, lifke wiffas pilsteefas ismekleschanas rullus atnest, un pahrklauschinaja atkal no jauna, fo piisteefa bij darrijuse. Bet zittas pehdas ne buht ne warreja fadsicht, fa schihs: Lehne bij ganna puischelun Jahnim un wezzai Maschai sawa tehwa grehtu darbus isteikuse, un arri nekahds schihds ne bij sinnams nedf dsirdehts kas buhtu nojuddis jeb zittadi ka nogallehts; ta nu zits taifna's blehdibas usrah-ditais ne bij ka astonu gaddu wezs behrns kas sawu meefigu tehwa un mahiti teefai nodewe.

Tatschu augsta wirspilskungu teefa scho leetu ta ne warreja atstahit laut gan nomannija ka Lehne ikreis weenadi ne runnaja; jo gannu sehnam un wezzai Maschai sawadi teikuse bij, ka pee pilsteefas un wirspilskunguteefas. Augsta teefa nu ruhpiigi par to gahdaja ka Lehne ar zitteem laudim ne dabjuja farunnatees un ka ismekleschamu pawilzinat. Nu farakstija wiffas atrastas leetas un ismekleja wehl stipraki Unnes schkirstu un atradde wehl jo wairak eefschä ka pee pirmas mekleschanas; taggad bij 22 daschadi gan sikhdes gan bohmvilnes lakkati, no kurreem zitti wehl bija itt jauni un gluschi newalkati; 5 apfudrobotas jaunus kshupes eefsch papihra eetih-tas, ka jaw prezeneeks mehds darriht; 5 ar sikhdu apwehrytas kshupes; 1 no beesja sikhwa papihra smukki taifita wahzele fur mizzes, bantes un zittas tahdas finaltas leetas mehds glabbabt; 1 masa smukka ar farlanu finalku abdu apwilfta reises-taschina fur eefschpuffe wehl masf speegelis atraddehs eetaifhts, weena wese-fela lappa finalka plahna papihra, bet stipri faberseta, warr buht kahda prezze bijuse eetibta un feschas gluddenalas lappas no tahda pascha papihra. Wiffas schihs no jauna atrastas leetas, ka jebkatris mihltais lassitais spreediseet, speede un stiprinaja ir augstu teefu, Murri par wainigu grehzineeku sikhmeht. Teefas kungi nehme Lehni, fo isjautaja reisu reisehm un beidsoht dabjuja sunnahit ka ganna puika Jahnis winnu

mahziis lai teefas preeskcha leedsotees, fo schi arri effoht darrijuse. Nu iswaizaja Jahni, un schis arri ne leedseshs winnai tahda wihs mahzibu dewis: kam tahdus neekus wajjagohit teefas preeskcha nest un lai tahdu pasakku fo schim isteikuse no Deewa puffes teefai ne teiz, jo plahpadama ta buhschoht patte sewim rihkli aisrunnahit zeetu.

Weidsoht teefa Lehni apdrohschinaja lai ne baidahs un lai drohschi pateefibu isteiz, fo winna no slepkawibas sinn. Schi arri ar weenu wairak eebrohschinajahs un sahl sawa behrnischka prahta ar drohschibu wiffu teift, ka mehds schi tubdalin dsirdefim:

„Wehla ruddens wakkara 1828ta gadda eebrauze kahds schihdu prezeneeks Jaunwelneros, ta winna stahstija, un dabjuja us luhg-schanu naktsmahjas. Manna mahite Unne ne gaddijahs pa to starpu mahjas, ta bija nogahjuse us kaimineem jaunakam behrnam pee ahrstehm paligu meklesht. Schihdam ustaifija guttasweetu un schis nogehrbahs un gulleja libf rihitam; nu uszehlees sahvakus un mehteli apwille, isgahje sawu sirgu apkohyt, un pehz eenahzis atkal sawa weeta apgullehs, jo wehl ne bija leela gaisma. Pee manna tehwa Murra arri bija wasihstams wihs tai brihdi atnahzis un nu abbi kluffam norunnaja ka schihdu wajjagohit nonahweht, un es to wiffu kluffam no-klaufigohs. Nu mans tehws ahtri raudsija no kannepehm leetu stipru strikki fataifht. Man ta schihda lohti eeschehlojahs jo winsch wakkara wehl manni ar smukku mattu bantiti bij apdahwinajis, tadehl no labba prahta es gahju un schihdam to sleppeni pateizu, bet kamehr schihds islezze, gribbedams isfprukt, schie slepkawi arri bija klahit; nu schihdinsch gan ar assarabim luhdshs un fohlja wiffu sawu prezzi atdoht, ja tikkai dsihwu atstahj, bet abbi slepkawi winnu sagrahbe, fasehje ar to jaunu strikki, isnesse no istabas ahra, peesehje to pee kahdeem rescheem un to aiswedde ne taku no mahjahm mescha fur wianni scho pee puss apgahsta kohka stahwu peesehja, un tad mans tehws Murris tam schihdam galwu ar rungu pahrsitte, ka schis us reis faplatte un nomirre.“ —

„Pehz scho flepkawas darbu wiinni ne tablu israkke bedri to lihki gribbedami të eelikt. Bet bedre ne bij pehz mehra rakta bet par masu ismesta, talabb wiinni lihki plikku nogehrbe un mans tehws sakappaja ar zirwi lihka runpi dauds gabbalös, të, ka katriis lohzeellis sawruhpy nozirstis seminë gulleja, un tad maisu panehmuschwi wiffas meefas gabbalus tanni cebahse un aisnesse us bedri, fo tam dehl rakfuschwi, eefweede të eefschä, to schihda mehteli arri sakappajuschwi lihds, wehl weenu maisu wiffu wirfu usfweede un tad bedri apbehre un zeeti notaisija.“

„Es wiffu winnu grehku darbu fruhmös flahwedama noskattijohs, un kad schee flepkawi darbu beiguschwi taisijahs us mahjahm eet, tad es schigli par fleppenu zellinu winncem nemannoht papreekschu mahjäs pahrsfrehju. Tehws ar sawu beedri arri ne ilgi pahrnahje un pagrubde ahtri schihda sabbakus fluffam pagultë, weste bij ar affininu notaisita, jo swahrkus pee darba puhledamees bij nowilzis. Pehz kad nu manna tehwa paligs probjam aisgahje, tad panehme tehws weens patš schihda prezzi un eenesse flehri, wiffas tahs leetas fo teefas lungi mahtes lahde atradde, ir ta nokauta schihda manta lihds ar wiffu farkanu ahdas taschinu. Dhträ deenä us wakkaru til manna mahte Anne ar sawu sibdumu behrninu mahjäs pahrnahje, un kad nu Murris winnai wiffu notikkumu is-teize, sahke mahte winnu raht, nofauze winnu par rasbaineeku, bet tehws ne bij til slinks, no-grahbe no feenas pahragu un sakuhle mahti tikku tikkam, ka winna pehz no stipra kuhleena kahdas sefchas neddetas flimma gulleja.“

Wiffa schi isstahstischana un tahda skaidra nosihmeschana ka schihds tahda wihsë nobendehts, kaut gan behrns to teize, tomehr teefas-kungrem galwas sagrohsija-Murri par wainigu tur-reht. Bet wehl tas ne bij deesgan, winna, prohteet Lehne, arri wehl sohlijahs, ja schai wiffas mahtes lahde atrastas leetas, rahdihš skaidri pateikt, furras schihdam bijuschas u. t. j. p.

(Turpliekam wairat.)

Teefas flubdinafchanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwadbineeka wiffas Kreenu Walfs 20. 20. 20., tohp no Wezzumuischas pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas prassischanas buhtu pee tahs atlikfuschas mantas ta nomirruscha Reschamuischas fainneeka Stanku Zurra Butau, usaizinati, 2 mehneschu starpä un wiffiwelak lihds 5tu Mei f. g. ar sawahm prassischannahm un winnu peerahdischanahm scheitan peeteikttes, jo wehlat neweenu wairs ne klausihš. To buhs wehrä nemt! Wezzumuischä, 5tä Merz 1841. 3

(Nr. 61.) F. Reckusch, pagasta wezzakais.
Kunsien, pagasta teefas srihw.

No Jaunpilles pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas prassischanas buhtu pee ta fainneeka Daniel Rubde no Uhschegalwu mahjahm, pahr furra mantu konkurse nospreesta, usaizinati, lihds 19tu April f. g. pee schihš teefas peeteikttes, jo wehlat neweenu wairs ne klausihš. Jaunpilles pagasta teefa, 8tä Merz 1841. 3

(T. S.) ††† Jehlab Lohu, pagasta wezzakais.
(Nr. 45.) E. G. Monkwitz, pagasta teefas srihw.

No Dohbeles pagasta teefas tohp wiffi parradu de-weit, ta lihdschinniga Tschutschumuischas (Debelgunde) fainneeka Nabbadfinu Anfa Lihbet, kas sawas mahjäs nespehschanas un magasihnes-parradu dehl patš atdewis, usaizinati, sefchu neddetu starpä, prohti lihds 12tu April f. g., scheid peeteikttes un sagaidiht fo teefa pehz likkumeem spreedihš, ar to pamahjischanu, ka pehz schi termina neweens wairs ne taps klausihš. Dohbeles pagasta teefa, tai 1mä Merz 1841. 2

††† Dreimann, peesehdetais.
(Nr. 104.) Ludwig Ewertš, pagasta teefas srihw.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas prassischanas buhtu pee ta klausibas nespehsibas dehl no mahjahm idlikta Jrlawas fainneeka Loschkeno Utte Grünberk, pahr furra mantu parradu dehl konkurse spreesta, tohp no Jrlawas pagasta teefas usaizinati, diwu mehneschu starpä, prohti lihds 14tu April f. g., pee schihš teefas peeteikttes; jo wehlat neweenu wairs ne klausihš. Grendshes-Jrlawas teefas nammä, 17tä Webruar 1841. 1

(T. S.) Otto Koch, pagasta wezzakais.
(Nr. 124.) Kollegien-Registratorš E. Schriwald,
pagasta teefas srihw.

No Buklaisches (Fodenhof) pagasta teefas tohy wiffi tee, kam taisnas parradu prassifchanas buhtu, pee ta libdfchwinniga fainneeke Samel Saulewiz no Saulht-Dehlinu mahjahn ufoizinati, 23fchâ April f. g. pee fchihš pagasta teefas peeteiltees, ar to pamahzifchanu, ta tohš, kaš ne peeteiltees, ta wehl wairs ne klauſihš. Buklaisches pagasta teefa, 15tâ Webruar 1841. I

(L. S.) Hans Steffani, peefehdetais.
(Nr. 75.) W. Verschnewiz, pagasta teefas fcrihw.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas prassifchanas buhtu pee tahš atſahtas mantas ta fchê pat nonirruſcha Adam Fiſcher, tohy ufoizinati, 6 neddelu ſtarpâ no appaſſchraſtitas deenas pee fchihš pagasta teefas ar ſawahn prassifchanahm un peerahdiſchanahm pee teiltees, jo wehlah nemeenu wairs ne klauſihš.

Strundes pagasta teefa, 9tâ Merz 1841. 3
+++ M. Weinbach, pagasta wezzakais.
(Nr. 71.) W. Epplée, pagasta teefas fcrihwerik.

Zittas fluddinaſchanas.

Kindemuiſchâ ir ta mohdereſchana no nahkoſcheem Jahneem, un tai pagastâ weenas mahjas tuhliht uš nohmu dabbujamas. Kam patiktu fchihš weetas uš-

nemt, lai ar uſtizzamu brohſchibu pee muiſchaswalbiſchanas peeteizahš. I

Wiffuš tohš, kaš man fo khlâ dewuſchi, jeb kaš man beš khlahm parradâ, eš zaur ſcho ufoizinaju, 6 neddelu ſtarpâ, no appaſſchraſtitas deenas ſawuš parraduš atlibdſinaht un ſawuš khlus prett aiſmaſfaſchannu, fo tee man wainigi, prettim nemt; ja taš ne notikš, tad eš zaur teefas ſpehku paligu mekleſchu. Randawas meeſtâ, 26tâ Webruar 1841. 2

Benjamin Wehr.

No Jahneem 1841 tikš tillabb Suffeijas-krohğs, kâ arri Saukejahn-krohğs, abbi pee Nerretas muiſchas peederrigi, uš arrenti iſdohti. Kam patiktu ſchohš krohğus uš arrenti nemt, lai 7tâ April f. g. Nerretas muiſchâ peeteizahš; klabtakas ſinnas warr latru brihd pee muiſchas walbiſchanas dabbuht. I

Einna pahraunu grahmatu.

Pee J. W. Steffenhagen un dehla Felgawâ warr dabbuht pirkt:

Kriſtiga mahziba Latweeſcheem par iſſaidroſchannu wianu tizzibas zittahrt ſaraſtita no Gotthard Friedrich Stender. No jauna eeſpeekta un wairota.

Eſeſeta, maſſa 25 kap. ſubr.

Naudas, labbibas un prezzu turgus uš plazzi. Rihgâ, tanni 10tâ Merz 1841.

	Sudraba nauda.			Sudraba nauda.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
I jauns dahlberis	1	33	I pohš kannepu	—	90
I puhš rudſu	1	80	I — limnu labbakas ſurtes	2	—
I — kweeſchu	3	50	I — — ſittakas ſurtes	1	80
I — meeſchu	1	20	I — tabaka	—	65
I — meeſchu = putrainu	1	90	I — dſeſes	—	75
I — auſu	—	90	I — ſweeſta	3	—
I — kweeſchu = miltu	4	—	I muzza ſiltu, preeſchu muzza	7	75
I — bihdeletu rudſu = miltu	2	40	I — — wihtſchnu muzza	8	—
I — rupju rudſu = miltu	1	80	I — ſarkanas ſahlš	7	—
I — ſirnu	1	60	I — rupjas leddainas ſahlš	6	—
I — limnu = ſehklas	2	25	I — rupjas baltas ſahlš	4	50
I — kannepu = ſehklas	1	60	I — ſmalakas ſahlš	4	—
I — limmenu	5	—			

Wrihw drikket.

No juhrmallas gubernementu augſtas walbiſchanas puſſes: Walbiſchanas-rahts A. Weitler.